

ÆTT OG ANNET

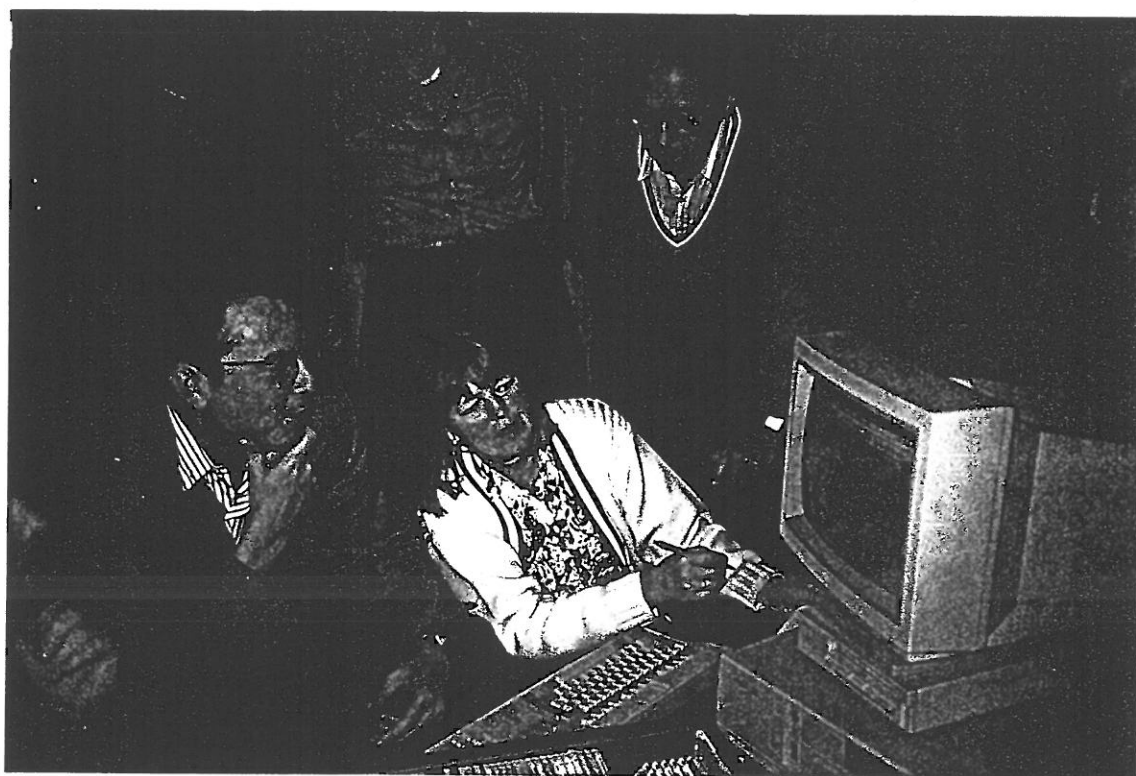

Årgang 15 Utgave 32

Grenland Ættehistorielag

Mai 1994

NÅ MED BUDSTIKKA !

Fra vårens årsmøte der mormonernes bruk av data ble demonstrert.

INNHold:

Side	2 : Div. informasjon.
Side	3 : Budstikke 2-1994.
Side	4 - 5 : Hekseprosessene i Norge. Siste del.
Side	6 - 8 : Torstein Brynjulvsen Noradal.
Side	9 : Spørsmål og svar.
Side	10 : Om bilder om billedarkiver.
Side	11 : Spørsmål og svar. Og litt info om Brother's Keeper.

REDAKSJONSKOMITE :

Thor Gundersen	Sivert Urnes vei 55	3714 SKIEN	Tlf. 35 522784
Dag Straume	Camilla Collets Vei 13	3715 SKIEN	Tlf. 35 521847
Gunnar Oland	Brochsgate 1	3960 STATHELLE	Tlf. 35 960494
Per Stian Bjørnø Kjendal	Fredbobakken 9	3919 PORSGRUNN	Tlf. 94 326424

Utgivelsesplan for 1994 er som følger :

Nummer 33 i september og nummer 34 i desember. Matriale som skal være med må være levert til redaksjonen innen 1.september og 15.november.

INFORMASJON OM GRENLAND ÆTTEHISTORIELAG :

Styret i laget :

Formann	Nicolay B. Flor	Tlf. 35 501255
Viseformann	Thor Gundersen	Tlf. 35 522784
Kasserer	Torbjørn Aasetre	Tlf. 35 568143
Sekretær	Jan Christensen	Tlf. 35 524708
Arkivar	Reidar Ballestad	Tlf. 35 500484
Arkivar assistent	Kersti Sorter	Tlf. 35 972157
Styremedlem	Lisbeth Meistrand	Tlf. 35 518335
Varamedlem	Gunlaug Aasetre	Tlf. 35 568143
Varamedlem	Per Stian Bjørnø Kjendal	Tlf. 94 326424

Kjenner du slektsforskere i Grenlands-området som fremdeles ikke er medlem i vår forening, og som derved går glipp av muligheten for å bruke vårt meget gode arkiv? Det kan skyldes at vedkommende ikke vet hvor en skal henvende seg. Her er alle nødvendige opplysninger for den som vil bli medlem: Kontakt formannen, Nicolay B. Flor, Stasjonsv. 4, 3712 Skien, eller kassereren, Torbjørn Aasetre, Mørjev. 146, 3947 Eidanger.

Prisene for medlemskap er som følger:

Enkeltperson	kr. 80
Ektepar	kr. 100
Pensjonist	kr. 50
Pensjonistektepar	kr. 60
Skoleungdom	kr. 50

Kontingenten sendes til:

Grenland Ættehistorielag,
postgirokonto 0814 3663184,
Mørjev. 146,
3947 Eidanger.

BUDSTIKKE

nr 2-1994

Møtedager Sommeren - Høsten 1994

Byttemøter i sommer:

19 mai - 16 juni - 14 juli - 18 august

På disse møtene vil det bli anledning til å låne og levere inn arkivmateriale. Det vil være en person fra styret tilstede på Biblioteket fra kl 1800 - 1900 på de nevnte datoene.

Høstens aktiviteter:

15 September	Bibliotekmøte
6 Oktober	Utvidet bibliotekmøte
20 Oktober	Bibliotekmøte
27 Oktober	Høstmøte
3 November	Bibliotekmøte
17 November	Utvidet bibliotekmøte
1 Desember	Bibliotekmøte

Eventuelle foredragsholdere på høstmøtet og utvidete møter vil vi komme tilbake til utpå høsten. Alle bibliotekmøter starter kl 1800 og slutter når biblioteket stenger kl 2000.

Bortsett fra de utvidete møtene, som fortsetter oppe i 2den etasje av biblioteket fram til ca 21-22.00 tiden, alt ettersom hvor mye vi har å prate om.

Nytt til arkivet:

Noe har allerede ankommet, og en del er under planlegging.

Valgmanntall for Gjerpen 1969	Ankommet
Valgmanntall for Skien 1969 og 1945	Ankommet
Rowberg Nekreologarkiv 1900-1960	Ankommet
Skattemanntall for Holla 1826	Bestilt
Folketelling for Holla 1865	Bestilt
Norske fotosamlinger 1989-90	Bestilt

Videre vil vi undersøke muligheten av å anskaffe resten av 1801-folketellingen på fische-kort. Vi vil da kunne dekke hele landet. Det har også blitt funnet et manntall for 1782 i Riksarkivet. Dette dekker visstnok nedre Telemark pluss noe til. Vi undersøker muligheten av å få kopiert dette i Riksarkivet.

Register til Ætt og Annet

Vi har fremdeles to eksemplarer
igjen av dette utmerkede navne- registeret.
Kr 50,- pr stk pluss port kr 20,-

FORTSETTELSEN OM HEKSEPROSESSENE.

AV : GUNNAR OLAND

Jeg skal nevne noe om de forskjellige prøver som hekser ble utsatt for. Vannprøven er en meget gammel bevismetode, som grunner seg på den tro at elementet vann ikke ville ta imot en skyldig person. Prøven foregikk på den måten, at kvinnen ble kledd naken, høyre hånd ble bundet til venstre stortå, og venstre hånd til høyre stortå om med et tau om livet ble hun kastet i vannet. Fløt hun så var hun skyldig, sank hun så var hun fri.

Langs kysten straffet man også med "å stå i fjæra". Når det var fjære sjø så ble mann bundet til en oppreist stokk og sto der til sjøen nådde opp til haken. Da ble man løsnet og tatt i land. Dette varte i 6 timer. Var det rart at man tilsto? Alle prøver kunne også foregå vinterstid. Tenk dere inn i den situasjonen som disse kvinnene var i.

I tyske og skotske torturkammere forsøkte man å finne djevelmerket. Alt hår ble fjernet og så ble kvinnene stukket med nåler over hele kroppen for at man skulle oppdage hvor hun var ufølsom. Hun kunne også bli lagt på steile (pinbenk) og hennes kropp var naken og hun ble strukket, slik at leddene gikk fra hverandre, hvis hun ikke tilsto. Etter denne behandling var man krøpling for livet. Ofte ble man også klypet med glødene tenger og brennende svovel ble lagt på hennes bryst og mage. En kan vanskelig forstå de legemlige lidelser under en slik behandling, brutal og rå, og som disse kvinner måtte lide under, før de ble ført til bålet for å brennes levende.

Til dette lagtingsmøte stevnet lensherren også 6 vitner på vegne av **Ellines** mann. **Anders Klokkers** hensikt var å trekke i tvil bevisene som tidligere var brukt. Dersom dette lyktes ville situasjonen være mye lysere for **Elline**. Anklagen mot henne ville bryte sammen.

Dette skjedde desværre ikke. Prosessen fortsatte. I April 1622 tok fogden og bondelensmannen opp nye bevis. Fem vitner sto fram med nye opplysninger om **Elline Klokkers**. I sin tid hadde **Elline** tjent på gården Gulset i Gjerpen, hos **Nils** og **Anne Gulset**. I en annen sammenheng hører vi om at **Anne Gulset** var beryktet for sine trolldomskunster, en heks som på det siste omkom og druknet seg selv. Det var i seg selv mistenkelig at **Elline** hadde tjent på en slikt sted. En av tjenestefolkene på Gulset fortalte om **Elline**, som satte henne i et underlig lys. Hver kveld ved solnedgang, kom en stor svart hund og la seg i urtehagen. Den var grusom å se, med 2 gule øyne og blåste som to okser i nesen. Tjenestegutten hadde selv blitt redd, men **Elline** hadde sagt at den ikke var farlig. **Elline Klokkers** tok og bar den inn og sa at den gjør deg ikke vondt. Dengang hadde tjenestegutten ikke forstått, hva for uvesen dette hadde vært, men nu forstod han det, "dersom hand daa haffede forstand som hand nu haffuer, skulle hand Well haffe sagt fraa".

Kristen Jenssøn på Tufte hadde også tjent på Gulset sammen med **Elline** for 18 år siden. Han sov dengang i en loftskove, og hadde hørt skritt og rummestring på loftet om natten. Riktignok bare en eller to ganger, men nå tydet alt på at **Elline** drev med ukristelig styggedom. Også en kvinne hadde opplevd rare ting om natten. Det gikk noen gjennom huset og gården. Det hadde store sko og slo dørene opp og gikk inn i fjøset. men de kunne ikke se noe og det var ikke folk å se.

Andre kunne fortelle at stengene som **Hans Grydestøber** ble båret vekk på hadde hatt blodflekker før liket ble lagt på. Presten hadde satt disse stengene bak tårndøren i kirken, men noen hadde tatt dem. **Anders Klokkers** fikk skylden noe han benektet. Disse bevisene viser tydelig at folkefantasier og bygdefantasier og bygdesladder har kommet igang.

Det hele får nu karakter av en trolldomssak. Vi ser at dette inntrykket blir strøkere i sakens videre faser. **Elline Klokkers** settes i sentrum for en hekseprosess.

På neste lagting i Skien fikk **Elline** til slutt sin endelige dom. Den 21.3-1623 sto hun tiltalt for trolldom sammen med **Marte Langøen** fra Bamble. Lagretten selv var tilstede og borgermester **Anders Christensen** møtte istedenfor lagmannen.

På dette rettsmøtet kunne Bamblefogden **Mads Jacobsen** legge fram aktorats trumfkort for lagrettemennene:

Kort tid i forveien var 3 personer fra Sannidal og Drangedal blitt henrettet for trolldom. Før de døde hadde de også beskyldt andre for hekseri. Under forhørene- sannsynligvis under tortur- hadde de sverget ed på at **Elline** og **Marte** var blandt de skyldige. De skulle ha deltatt i hekseabatten på Skrehelle (Bloksberg). De sa at **Elline** hadde ankommet på en svart galte og at Marte var en farlig trollkvinne.

Bare skadetrolldommen var forbundet med dødsstraff. Først og fremst ble det fra kirkens side øvet kraftig press for å gå hardere til verks mot trolldomsvesenet. I 1617 kom Christian IV,s forordning om "trollfolk og deres medvitere". Den satte dødstraff for all trolldom.

Vi har allerede sett at **Elline**, var knyttet til saken mot andre trollfolk. I tillegg ble også andre trukket for retten, slik at i alt syv kvinner og 2 menn ble henrettet for trolldom i Bratsberg dette året.

Hekser som brennes i Harzen i 1555.

La oss gå tilbake til Skien rådstue, hvor **Elline** og **Marte** sto anklaget for å ha deltatt i hekseabatten.

Denne beskyldningen var fremsatt av tidligere dødsdømte og henrettede. "Huor på de och er gaait thil døden att de icke haffuer Løyett på nogin, och saa sant som de vill arffue Guds Rige". På dette grunnlag avsa lagretten dom i saken. De to kvinnene skulle brennes levende. I premissene så man helt bort fra **Hans Grydestøbers** død. Det var nu dødsfallet og beskyldninger fra de dødsdømte, som ble lagt til grunn. Drapssaken hadde blitt en hekseprosess. Hekserianklager ble trukket inn i full bredde. Man fikk et nytt, utvidet grunnlag å dømme **Elline** på. Dette må sees i sammenheng med den omfattende hekseforfølgelsen, som fant sted i lenet på denne tiden. **Elline Klokkers** falt som offer i en trolldomsbølge og ikke som ansvarlig for **Hans Grydestøbers** død.

Stoffet er tatt ut fra Bratsberg Amts arkiv pk. 352- 1619-1621-1622. Kg R.A. diplom. papir Skien 21.3-1623

Torsten Brynjulvsen Noradal.

Av : Gunnlaug Aasetre

I siste nr. av medlemsbladet under "Spørsmål og svar" er nevnt slekten på Noradal i Nes. Da jeg for en del år siden arbeidet med min egen slekt i Sauherad og Nes, samla jeg en del historier om **Torsten Noradal**. Han er også blant mine stamfedre. Han var en meget fargerik person, denne **Torsten Noradal**, en prettemaker ble han kalt.

Først skal vi se litt på ætta hans. Han var født ca. 1622 og sønn av **Brynjulv Haraldsen Noradal**, som satt som odelssbonde på Noradal i 1611. Han var eier av hele gården, og også en rekke andre gårder, tilsammen 2 tønner og 2 huder skyld. **Brynjulv Haraldsens** far var fra Farsjø i Sannidal, men må ha bosatt seg i Nes, da han var bruker av S.Lindheim 1593-1603. **Harald Farsjøs** mor het **Gro**, og hun var trolig av den gamle ætta på Borge i Gjerpen.

Torsten Noradals mor var fra Hellem i Heddal, datter av **Torsten Amundsen Hellem**.

Det er ting som kan tyde på at **Torsten Noradal** ikke har hatt søsken, da han senere blir eier av mest alt farens gods. Han var altså etter tidens forhold en rik mann.

Første kona hans het **Kari Olavsdatter** og kom fra Tveit i Flåbygd. Hun døde i 1659, trolig i barselseng. Samme dag hun ble jordfestet, ble datteren **Kari** døpt. Ved skifte etter **Kari Olavsdatter** 20. jan. 1660 var det fire barn: **Brynnild**, **Anund** og døtrene **Helge** og **Kari**.

Kari, som ble døpt 2. s. i adv. 1659, og som var noen uker ved skiftet etter moren, fikk i arv følgende: 1 sengeklede, 1 nytt sengeklede, 1 hynde (pute), 1 strielaken, 2 håndklæder, 1 klædeskiørt, 1 kledetrøie, 1 brunt forklæde og 1 kiste. Søsteren **Helge** fikk bl.a. i arv en "dug så lang som bordet i stuen på Noradal". Det var nok ikke alle som hadde duk på bordet i den tid.

Når det gjalt hester og fe, ble skifteretten forlikt med **Torsten** om at hvert av barna i medgift skulle få "hver 2 kiør, 1 sauff og 1 kalff. For avling og grøde skulle han betale deres festermål og bryllup, og ellers klede og føde dem intil de blev så store at de selv kunne dette fortjene".

Torsten var enkemann i innpå to år. I 1661, den 20. trinitis., giftet han seg igjen, denne gang var bruden **Aaste Sigursdtr. Aarnes**. Første sønnen i dette ekteskapet var **Hans**. **Hans Torstensens** bodde på Norheim i Lunde, hvor sikkert også hans sønn **Sigur** ble født i 1686. **Sigur Hansen** kom senere til å overta halve Noradal.

Det er skrevet ned mange sagn, historier og viser om **Torsten Noradal**, stoff nok til hele bøker, f.eks. Richard Berge: "Ein prettemakar". Her er vel de mest kjente historiene gjengitt. Han skal ha vært en kjempekar, han var sterk, gløgg, full av spillopper og ikke minst rik. Han hadde nok arvet mye etter faren, men det er også et sagn om hvordan **Torsten** hadde fått en del av sin rikdom. Han skulle ha funnet en skatt engang på Sulukoll, en høy bergknaus ovafor Noradal. Det skal fremdeles finnes en røys der som en mener kan skrive seg fra skattegravingen hans. Det fortelles at han gravde og gravde, så råka han på ei kjelehank. Men i det samme ble det ropt hjemmefra at det var varme løs på Noradal. Han sprang hjemover, men ingen varme var å se. Han gikk tilbake og gravde videre, tok tak i kjelehanka, løfta og dro. Da illskrek det at barnet hans var falt i brønnen, men da han kom hjem, var det ikke noe i det heller. Da han for avsted 3dje gangen, lova han dyrt at nå skulle han ha opp kjelen om så hele gården hans sto i lys lue. Denne gangen lyktes det, og han gikk hjem med skatten, men hvor mye det var, fikk aldri noen vite.

Dette sagnet har trolig lite sannhet i seg, men er artig å ta med likevel.

Han skal ha vært en uvanlig "dugandes bonde", **Torsten**. Han fikk attest av skifteretten for godt jordbruk og vel vedlikeholdte hus. Slikt hendte visst ikke ofte. Arbeidsfolka sine holdt han i arbeid og lydighet, heter det.

Historien om et legdslem som han kurerte for dovenskap, er både morsom og skal være sannferdig. Vi får til og med vite navnet på personen - han het **Ketil Aaraas**. "Af tilbøielighed til dovenskab

havde han paa en kunstig maade bundet sine ben saaledes, at han ei kunde bruge dem, hvilket bevirkede, da almuen var uvidende, om hans sande tilstand, samt anså ham for aldeles vanfør, at han kom paa bygdens fattigkasse". Denne "krøplingen" kom også til Noradal. **Torsten** laga hest og slede ferdig, fikk så krøplingen opp i sleden og tok tau og øks med. Det var en hard vinter og sterk is på Norsjø, syd for Noradal. Torsten kjører et godt stykke ut på isen før han stanser, måler krøplingen rundt midjen og gir seg til å hogge hol. Han muller at det er en velgjørenhet å få slike stakkarer vekk osv. "Stakkars deg, **Ketil**, det er Gudssynd å la deg krype rundt her i verden lenger, med denne kroppen din. Derfor er det ei velgjerning av meg, når jeg nå får ferdig dette hullet, å kaste deg ned og gjøre slutt på all din sut og plage". Da kommer det bein under "krøplingen" og latingen, han tar avsted som en vind bortetter isen. Han skal siden ha blitt en velholden mann. For å vise **Torsten** hvor takknemlig han var for lærdommen som denne handelen gav ham, forærte han Torsten siden en gild hest. Det ble senere dikta ei vise om denne hendelsen, som vi tar med.

Bygde-vise um daa Torstein skjussa kryplingen.

So mange som veit,
her er tiggarrar nok -
han ikkje vert undran
paa det her er gjort.

So hende det i bygda
ein krypling daa kom.
Han skulde køyrast i gardane om
og turen til Norendal ogsaa daa kom.

Sin rappfotte hest tok daa Torstein med hast
og batt so den krypling til sledkarmen fast,
og utyver isen til Nes daa det drog,
no vilde han Torstein sjaa krypling paa flog.

Han hogge paa isen og sa dei ord:
"Det e best at den stakkar bli skild fraa vaar jord!"
Daa kryplingen saag at det fullt alvor var,
tok han til aa frykta kva veg det daa bar.

Og straks han av sleden fraa krykkorne drog -
og føtene honoms kom viljugt paa flog.
Men Torstein stod still og i laatten han brast:
Sjaa no fekk den kryplingen føter i hast!

Torsten var stadig i "fauk" med øvrigheta; skrivere, futer og slikt likte han ikke. En skriver hadde hørt mye om **Torsten**, og han hadde lyst til å snakke med ham. Skriveren sendte bud på **Torsten**, om han ville komme til ham, og **Torsten** kom. Han bar en diger stokk i handa med en kvass jernpigg i. Skriveren er meget blid mot **Torsten** og hilser. **Torsten** går bøyd framover, helt inn til skriveren, og setter staven på støvelen hans og krøster til. Skriveren skriker i, men **Torsten** tar det rolig, klemmer enda mere til og sier: "Hva var det skriveren sa - jeg hører så lite, jeg." Siden den dagen hadde skriveren liten hug på samtaler med **Torsten Noradal**, sies det. Denne hendelsen skal ha funnet sted på Gjernes.

Mest kjent av alle historiene om **Torsten** er nok likevel den om kappkjøringa til Nes kirke juledagsmorgen 1680. Det heter seg slik at **Torsten** hadde en svart hest som var så rapp på foten, det samme hadde **Ulv Vatnar** på Vatnarheia.

Denne hesten var svart, den også. Selvsamme juledagsmorgen var begge på vei tilottesang i Nes kirke. Torsten råka på **Ulv Vatnar** ved Lindheim. De fant ut at de skulle kappkjøre resten av veien til kirken, og samtidig kom de til kirkegrinden, men da fikk Vatnarsvarten et lite forsprang. **Ulv** springer inn i kirken og mot alteret med **Torsten** i helene. Ved alteret griper så **Torsten Ulv** i kragen og kaster ham i golvet, springer så bort og setter seg.

Presten klaget begge for kirkefredsbrot, og de ble begge dømt til å bøte hver sin gård til kirken. Denne hendelsen skal ha tatt svært på **Torsten**, han ble mere alvorsam. Til soning med prest og kirke gav han en messehagel til Nes kirke. Den bærer årstallet 1681 og skal finnes på Fylkesmuseet. **Torsten** gav også to lysestaker til samme kirke. **Vatnar-Ulv** gav et stort sølvstaup med disk. **Torsten** og **Vatnar-Ulv** var siden gode venner. **Torsten** døde 88 år gammel i 1710.

Om kappkjøringa tilottesangen er skrevet ei vise med hele 31 vers, skrevet av lærer **Knut Pedersen Plassen** fra Nes, død 1887. De tre siste versa lyder slik:

Da Blikket fromt de fra Bønnen hæved
en Rødme fint over Kinden svæved
Man knapt gjenkjendte det gamle Kor:
Thi fagert lyste fra Alterbord
et herligt Smykke
En Skjenk av "Ulven" av Gyldenstykke.

Fra Torsten var der av dyrt Skarlagan
en Messehagel paa Høitidsdagen
stod Presten klædt i det rike Skrud,
det sort med Sølvtråd var sømmet ud,
og forestilled
Guds Sønn paa Korset, et herligt Billed.

Og mang en Høitid forlængst er svunden
det løftet Sindet i Høitidsstunden,
det straalers endnu fra Kirkens Kor
naar Presten messer ved Alterbord
Og gamle Minder
vækkes atter, mens Tiden rinder.

NB. Gyldenstykke er gyldt sølv. Det det refereres til her, er pinsedagen 1681, da messehagelen og staupet ble tatt i bruk. "Ulven" var **Ulv Vatnar**.

Gunnlaug Aasetre

For de som vil lese mer om Torsten Noradal, anbefales følgende: H.N. Tvedten: Sagn fra Thelemarken, Oslo 1891, Richard Berge: En prettemakar, Oslo 1915, Chr. Gunheim: Gamalt fraa Telemork, Skien 1915, Aarsskrift for Historielaget for Telemark og Grenland 1918, Bygdebok for Sauherad, bind V.

SPØRSMÅL OG SVAR :

Vi har fått et brev fra **Ronald Anund Henry Garsteig** i Florida USA, som prøver å komme i kontakt med sin egen slekt.

Ronald Anund Henry Garsteig, født 30 januar 1935 i Skien. Født to huser fra det stedet som hans far drev kolonial butikk. Hans foreldre : **Knut Anund Garsteig**, født 12 juli 1896 trolig i Edland og **Ella Fraase** født i Amerika. De hadde to barn : **Ronald** og **Roalda Sonja**, som ble født i USA.

Ronalds far **Knut** eide også den butikk i Skien rett før krigen. Han reiste til USA rundt 1938, da overlot han butikken til en mann ved navn **Egil Whalstrom** (**Ronalds** fadder).

Knut hadde bare et søsken, nemlig **Sigrid** som hadde tre barn :

Christie : (gift med **Evind Sollid**), som hadde minst tre barn, hvor en , **Gudney** jobbet på et telefon kontor på 1970 tallet. Et annet bodde på en liten gård over Edland.

Anund, som hadde omtrent tre barn, vi kjenner **Olav** på omrent samme alder som **Gudney**.

Olav : som ble gift med en kvinne ved navn **Esther** i desember 1963, de hadde minst tre barn, hvorav de første to var jenter. Han bodde på en gård som het Aasheim over Edland. Han skulle være omtrent 65 år nå.

Sondri Svaalastog var en professor på landbruksskolen på Lillehammer i 1963-65 og er på en eller annen måte i slekt.

Knut Garsteig døde i en bilulykke i Tyskland på vei til Norge i 1956. **Ella Garsteig** var i Norge omtrent hvert andre år fram til helsa sviktet.

Familie ved Bykle ved navn **Haslemo**. Herr **Haslemo** var søskenbarn til **Knut**. Hans barn var **Gro** (Nå avdød), **Margit** (bor i Fargo, North Dakota USA) og en datter til.

Er det noen som kjenner noe til dette, så ville han gjerne ha kontakt. Dette er så nytt at hans norske slekt bør være interesert i kontakt.

Skriv til **Ronald Anund Henry Garsteig**
 15488-3 Admiralty Circle NE
 Ft. Myers.
 FL 33917
eller ring : **(813) 731 6241**

Vi har også fått en henvendelse fra Eivind Winther Gundersen som lurte på om det er noen som kjenner noe til dette :

I kirkebok H.F. 207 Skien er det et bryllup 1783 **Hans Andersen Kiøll** og **Inger Marie Bentsdatter** Lastad. Det var datter av **Bent Bentsen Lastad** født 1699 og hans 1ste ekteskap med **Inger Olsdatter**. Egteviiede 3.september 1802 i Brevik unkar **Anders Winther Hansen** og piken **Anne Carina Rasmusdatter**. Han døde 1828 63 år. 3 barn **Anne Magrete** 14/10 1803, **Hans Josef** 12/5 1806 og **Nils Jørgen** 7/4 1815 død 1860 siste fikk 8 barn. En av de var **Marianne Andersen** 11/3 1845, gift 20/1 1870 **Peder Andreas Pedersen** 11/11 1843 i SKien. Foreldre **Tobias Pedersen** og **Margrethe Pedersen** Skien. De fikk en datter **Julie Terese** 6/1 1877 26/4 1878

Skriv til **Eivind Winther Gundersen**, Langmyrveien 13, 3917 PORSGRUNN

Hvordan få tak i bilder av aner, kirker de har vært tilknyttet, steder de har bodd, osv.

Av : Åslaug Klæboe Svenkerud.

Portrettarkivet hos riksantikvaren.

Hos riksantikvaren finnes et portrettarkiv som inneholder avfotograferinger av "offentlige" personer, dvs. personer som har gjort seg bemerket på en eller annen måte, f.eks i historisk sammenheng eller i arbeidsarkivet. Avfotografert er også bilder av handelsborgerskapet i de store byene (ofte med familie), arkitekter og kunstnere. Men tyngden finner vi i embetsportretter (herav flest presteportretter). Betingelsen for å komme i arkivet var at bildet skulle ha et kunstnerisk uttrykk (maleri, litografi). Fotografier finnes i liten grad.

Kopier i str. 13 x 18 cm koster kr 65,- pr.stk. + porto/oppkrav + moms.

Postadresse: **Portrettarkivet
Riksarkivaren
Postboks 8196 Dep.
0034 OSLO**

Besøksadresse: **Dronningensgate 13

0152 OSLO
Tlf. 22 940400**

Billedsamlingen i Norsk Folkemuseum

Folkemuseet har en billedsamling på 340 000 negativer. Dette er bilder gitt til museet som gaver fra privatpersoner. Samlingen inneholder også samlinger etter fotografer: bl.a. 100 000 negativer/bilder etter fotograf Anders Beer Wilse (1865 - 1949), og disse er av stor kultushistorisk verdi. Wilse var født i Flekkefjord og utdannet som tekniker. Han reiste over til USA og arbeidet der i flere år som ingeniør. 1897 - 1900 var han fotograf i Seattle, men reiste så tilbake til Norge og åpnet egen forretning i Oslo i 1901. Han var pioner på landsskapsfotografiets område og reiste rundt og tok bilder over hele landet. De fleste bildene er tatt rundt århundreskiftet. Disse bildene er flyttet til Mo i Rana.

Den delen av Wilses samling som angår Oslos historie (A.B. Wilses Kristianiabilder) finnes i :

**Oslo Bymuseum
Fotosamlingen
Postboks 078 Elisenberg
0207 Oslo 2**

Folkemuseets billedarkiv ble opprinnelig laget for museets ansatte, men er nå åpent for publikum. Arkivet er ordnet etter emner eller portretter, eller ordnet topografisk etter hvor i landet bildene kommer fra. De leverer fotokopier i str. fra 12 x 18 cm opp til 50 x 60 cm. Prisene er fra kr. 60,- + porto/oppkrav.

Adresse : **Norsk Folkemuseum
Billedsamlingen
Museumsveien 10
0287 OSLO**

Andre Billedsamlinger :

Det finnes egne arkiv i universitetsbibliotekene i Oslo, Bergen og Trondheim, se også Ad Notams håndbøker fra 1989 : "Norske Fotosamlinger 1889-90". Riksarkivet har også en betydelig mengde.

SPØRSMÅL OG SVAR

Vi har fått et brev fra Dag Wærner i Oslo som lurer på dette :

Jeg har kommet så langt som til **Karsten Pedersen** i Holmestrand. Han tok navnet **Pedersen Wærner** (**Werner**) senere. Dato for opplysningene er i slutten av 1700 årene rundt århundreskiftet. Stedet er Holmestrand. Om det er han som kom til Holmestrand eller faren vites ikke.

Jeg har brakt på det rene at faren het **Peter/Petter** eller **Peder Wærner(Werner)** og skal ha kommet fra Skiensdistriktet.

Dennes forfedre skal igjen ha innvandret fra Sleswig Holstein.

Jeg er selvfølgelig interessert i å forsøke å føre slektstreet så langt tilbake som mulig og er derfor takknemlig for alle tips.

På forhånd tusen takk.

Skriv til **Dag Wærner**
 Vetlandsveien 80a
 0666 Oslo

BROTHER'S KEEPER OG NAVN, TITTEL, YRKE, KJØNN

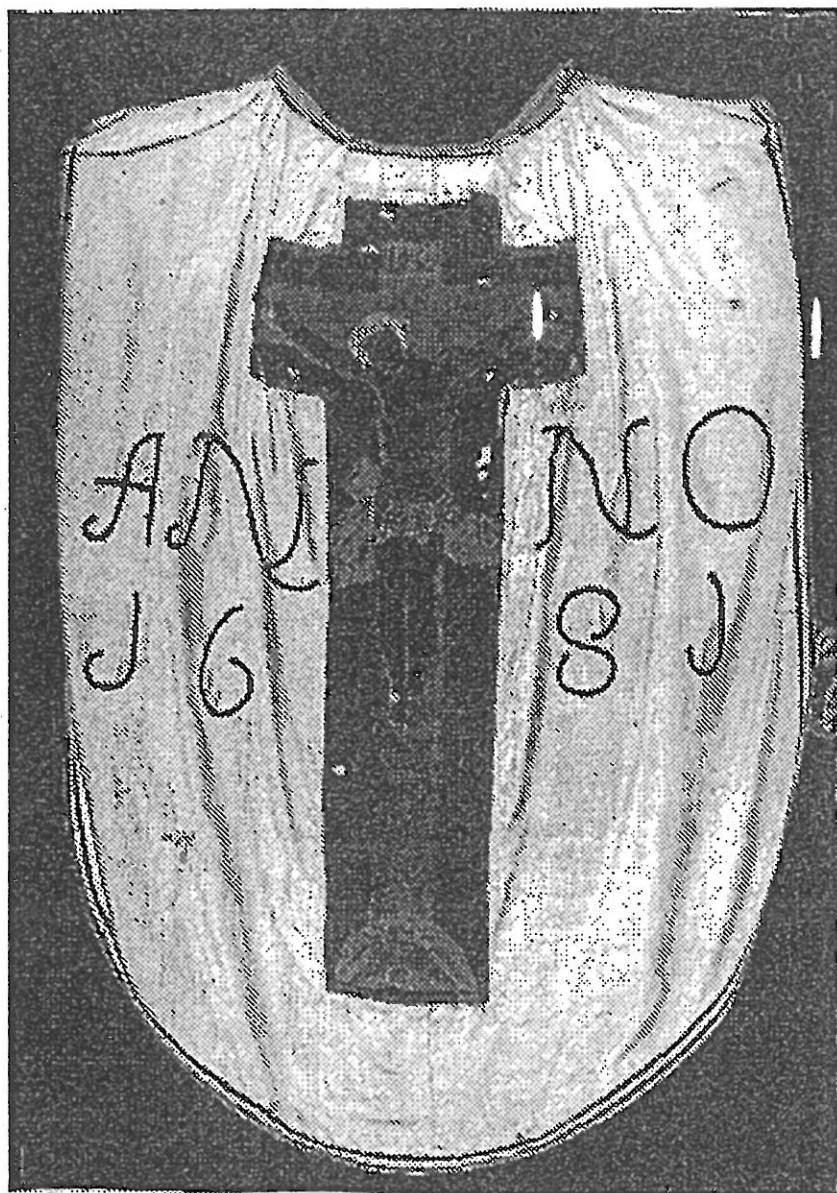
Av : Nicolay B. Flor.

På datautskrifter av ane- og etterslektstavler er det ikke vanlig å få med opplysninger om en persons yrke eller tittel eller stilling, opplysninger som i mange tilfelle kan gjøre det lettere og mere interessant å lese tavlene. Det gjelder især tavler med mange personer med like navn.

I dataprogrammet Brother's Keeper skrives hele person-navnet på én linje. Det er økonomisk når det gjelder plass, og i de fleste tilfelle blir det derfor plass til overs ved enden av linjen. Den plassen bruker jeg til å tilføye personens yrke, stilling eller tittel, i *forkortet* form, fordi en slik yrkes-/tittelbetegnelse alltid må avsluttes med et punktum. Hvis ikke tror datamaskinene at yrkes-/tittelbetegnelsen er en del av navnet og det blir tull på alfabetiske lister og i søke-funksjonene. Brother's Keeper har, i liket med andre program, et eget felt for en mere fullstendig yrkes-betegnelse, og hvis ikke yrket/tittelen i forbindelse med navnet er i forkortet form ser dumt ut, f.eks. i slektsbokutskrifter, når du like etterpå får den fullstendige yrkesbetegnelsen. Men den fullstendige yrkesbetegnelsen kan være noe forskjellig fra betegnelsen i navnefeltet, f.eks. kan jeg i navnefeltet taste inn *Hans Olsen VANG gbr.* og i yrkes/stillingfeltet taste inn *bruker av N.Vang*. Et annet eksempel er (i navnefeltet) *Ole KRISTIANSEN snkr.* og (i yrkes-/stillingfeltet) *formann, Gol Trevare A.S.*

Hvis dataprogrammet, f.eks. ved en utskrift, er nødt til å forkorte et personnavn på grunn av plassmangel, så strykes tittel-/yrkesbetegnelsen først, deretter reduseres eller sløyfes evt. mellomnavn og til slutt forkortes fornavnet. Ved evt. Gedcom-overføringer til andre program så mister du yrkes-/tittelbetegnelsen i navnefeltet.

Når barn og enkeltpersoner registreres i Brother's Keeper, så spør programmet om hvilket kjønn personen har. Det blir enten **M** eller **K** (evt. **F** for de som har overført data fra tidligere versjoner av Brother's Keeper). Men dataprogrammet aksepterer også ? som kjønns-beskrivelse, noe som passer bedre hvis ikke man vet hvilket kjønn personen har.

Messehaug som Torsten Noradal ga Nes kirke (jfr. artikkelen). Dessverre fikk vi ikke tak i dette bildet før etter at medlemsbladet gikk i trykken.

- ✧ **486SX-25 MHz**
- ✧ 4 Mb RAM
- ✧ 1 Mb GRAFIKKORT
- ✧ 1.44 Mb FLOPPYDISK
- ✧ 210 Mb HARDDISK
- ✧ 2 SERIE OG 1 PARALELLPORT
- ✧ 1 GAMEPORT
- ✧ 14" SVGA MONITOR
- ✧ KEYTRONIC TASTATUR
- ✧ BORDKABINETT M / DISPLAY

PRIS: 10990,-

- # **486DX2 - 66 MHz**
- # 4 Mb RAM
- # 1 Mb VESA GRAFIKKORT
- # 1.44 Mb FLOPPYDISK
- # 420 Mb HARDDISK
- # 2 SERIE OG 1 PARALELLPORT
- # 1 GAMEPORT
- # 14" SVGA MONITOR LAVSTR.
- # KEYTRONIC TASTATUR
- # BORDKABINETT M / DISPLAY

PRIS: 14990,-

PRINTERE

STAR LC 100 M/FARGER
9 NÅLS MATRIX **1950,-**

CANON BJ-10SX
BLEKKSKRIVER **1990,-**

CANON BJ-10SX M / ARKM.
BLEKKSKRIVER **2590,-**

CANON BJ 200 M / ARKM.
BLEKKSKRIVER 360 DPI **2990,-**

CANON BJ 600
FARGESKRIVER 360 DPI **5990,-**

- ☐ **MULTIMEDIA 486DX2-50**
- ☐ DOUBLE SPEED CD-ROM
- ☐ 16 BIT STEREO LYDKORT
- ☐ STEREO HØYTALERE
- ☐ 4Mb Ram
- ☐ 210Mb HARDDISK
- ☐ 14" SVGA MONITOR LAVSTR.
- ☐ BORDKABINETT M / DISPLAY

PRIS: 16990,-

GARANTI

5 Gode grunner for å kjøpe CHOICE PC

- 2 Ars garanti.
- Gratis brukerstøtte i maskinens levetid.
- Ingen maskin inne til service lenger enn 8 arb. timer
- Alle maskinene er gjennomgående testet og kontrollert.
- Maskinene kan raskt og rimelig oppgraderes.

SNORRE A/S

Snorre Realfsen

Alltid klar med et godt tilbud

Storgata 85
Postboks 476,
3903 PORSGRUNN

Tlf: 35 55 27 40 - Fax: 35 55 34 44